

Uudistuva sivutuotelainsäädäntö elintarvikealan laitoksissa Osat I - III

Peruskoulutus- ja keskustelutilaisuus Evirassa 21.1.2011
viranomaisille ja toiminnanharjoittajille

Nina Kaario, ylitarkastaja, ELL
Ympäristöterveydenhuollon erikoiseläinlääkäri
Elintarvikeeturvallisuusvirasto Evira
Valvontaosasto/Hygieniayksikkö/Laitosjaosto

Koulutusmateriaalin osat I-III

- Osa I: Sivutuoteasetuksen yhteiset säännökset ja keskeiset elintarvikealan laitoksia koskevat muutokset
- Osa II: Sivutuotteiden hävittämis- ja käyttömahdollisuudet
- Osa III: Toimijoiden velvollisuudet ja sivutuoteasetuksen mukainen valvonta

Osa I: Sivutuoteasetuksen yhteiset säännökset ja keskeiset elintarvikealan laitoksia koskevat muutokset

- Sivutuoteasetus (EY) N:o 1774/2002
- Uusi sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009
- Sivutuoteprosessi elintarvikealan laitoksessa
- Eläimistä saatavat sivutuotteet
- Sivutuoteasetuksen soveltamisala
- Sivutuotteiden valmistusketju ja jäljitettävyyden
- Sivutuoteasetuksen huomioiminen elintarvikealan laitoksen hyväksymisessä, teurastamon sivutuoteosasto
- Sivutuotteiden luokittelu ja lajittelu
- Sivutuoteluokkiin 1, 2 ja 3 kuuluvat ainekset
- Sivutuotteiden kerääminen, tunnistusmerkittäminen ja säilytys
- Sivutuotteiden kuljetus ja merkinnät kuljetuksen aikana
- Sivutuotteiden värjääminen tai värimerkinnät sisämarkkinakaupassa
- Kaupalliset asiakirjat ja kirjanpito

Sivutuoteasetus (EY) N:o 1774/2002

- Eläimistä saatavilla sivutuotteilla (jäljempänä sivutuotteet) tarkoitetaan eläinten kokoruhoja ja ruhonosia ja muita eläinperäisiä tuotteita, joita ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi.
- Sivutuotteiden käyttöön liittyy mahdollinen riski eläinten ja ihmisten terveydelle sekä ympäristölle. Suu- ja sorkkataudin puhkeamiseen, tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden, kuten naudan spongiformisen enkefalopatian (BSE), leviämiseen ja dioksiinien esiintymiseen rehussa liittyneet kriisit ovat osoittaneet, mitä seurauksia tiettyjen eläimistä saatavien sivutuotteiden vääränlaisella käytöllä voi olla ihmisten ja eläinten terveydelle, elintarvike- ja rehun turvallisuukselle, kuluttajien luottamukselle ja muulle yhteiskunnalle sekä ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle.
- Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen (EY) N:o 1774/2002 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveysnäkökohtaisista (sivutuoteasetus). Asetuksen tarkoituksena on ollut luoda sivutuotteille säädöspuitteet, joiden avulla suojataan kansanterveyttä, eläinten terveyttä sekä ympäristöä samalla kun laajaa valikoimaa eläimistä saatavia sivutuotteita voidaan käyttää turvallisesti erilaisissa käyttötarkoituksissa kestäväällä tavalla.

Sivutuoteasetuksen uudistustyö

- Eläimistä saatavien sivutuotteiden keräämistä, kuljetusta, käsittelyä, jatkokäsittelyä, muuntamista, jalostamista, varastointia, markkinoille saattamista, tuontia, vientiä, kauttakuljetusta, jakelua, käyttöä ja hävittämistä koskevat yhteisön terveys säännöt halutaan uudistaa johdonmukaiseksi ja kattavaksi kehykseksi.
- Näiden yleisten sääntöjen olisi oltava oikeassa suhteessa ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvaan riskiin, jota eläimistä saatavat sivutuotteet aiheuttavat, kun toimijat käsittelevät niitä ketjun eri vaiheissa, alkaen niiden keräämisestä ja jatkuen niiden käyttöön tai hävittämiseen.
- Säännöissä olisi myös otettava huomioon mainituista toimista ympäristölle aiheutuvat riskit. Yhteisön kehyksen olisi tarvittaessa sisällettävä terveys sääntöjä, jotka koskevat eläimistä saatavien sivutuotteiden markkinoille saattamista, yhteisön sisäinen kauppa ja tuonti mukaan lukien.
- Asiallisesti käsiteltyinä sivutuotteista ei aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

Uusi sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009

- Sivutuoteasetus (EY) N:o 1774/2002 kumoutuu 4.3.2011, josta lähtien sovelletaan uutta asetusta (EY) N:o 1069/2009.
- Sivutuoteasetus (EY) N:o 1069/2009, "sivutuoteasetus", **sisältää artiklat.**
- Komission asetus (EU) N:o .../... muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 täytäntöönpanosta sekä neuvoston direktiivin 97/78/EY täytäntöönpanosta tietyjen näytteiden ja tuotteiden osalta, jotka vapautetaan kyseisen direktiivin mukaisista eläinlääkärintarkastuksista rajatarkastusasemilla, "toimeenpanoasetus", **sisältää nykyisen asetuksen liitteet ja vuosien varrella annetut erilliset toimeenpanoasetukset.**
- Artiklaosa on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä numerolla (EY) N:o 1069/2009, mutta toimeenpanoasetuksen valmistelu on komissioissa tätä esitystä valmisteltaessa vielä kesken.

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

► **B** EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 1069/2009,
annettu 21 päivänä lokakuuta 2009,
muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen
tuotteiden terveysäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus)
(EUVL L 300, 14.11.2009, s. 1)

Muutettu:

virallinen lehti

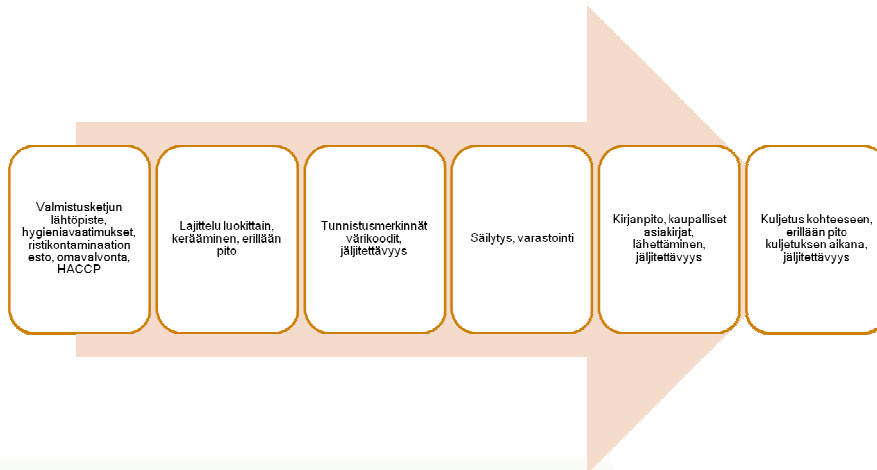
	N:o	sivu	päivämäärä
7			
► M 1.2010	22	L 276	33
			20.10.2010

Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/63/EU, annettu 22 päivänä syyskuuta 2010

Uuden sivutuoteasetuksen tavoitteet

- Eläinperäisiin tuotteisiin liittyvien kriisien ehkäiseminen
- Riskiperusteinen lähestymistapa eläimistä saatavien sivutuotteiden luokittelussa ja valvonnassa
 - Vahvistetaan toimijoiden velvollisuutta, jolloin toimivaltaiset viranomaiset voivat keskittää resurssiaan sen tarkistamiseen, että toimijat noudattavat velvoitteita.
 - Uudet tuotteet, joiden on osoitettu aiheuttavan vain rajoitetusti riskejä, olisi lisättävä eläimistä saatavien sivutuotteiden luokitukseen. Samalla olisi säilytettävä varotoimia koskeva säännös, jonka mukaan kaikki eläimistä saatavat sivutuotteet, joita ei nimenomaisesti luokitella, kuuluvat luokkaan 2, eikä niitä saa käyttää tuotantoeläinten rehussa.
 - Nykyisiä poikkeuksia, jotka koskevat poikkeuksellista hautaamista ja polttamista paikan päällä taudinpurkaustapauksissa, olisi selvennettävä ja ne olisi laajennettava koskemaan tilanteita, joissa asetuksen yleisten sääntöjen mukaiset keräämistimet ovat käytännössä erittäin vaikeita, kuten luonnonmullistusten aikana.
- Ihmisten ja eläinten terveyden suojelun korkean tason säilyttäminen
- Jäljitettävyyden tuotantoketjuissa, lähtöpiste - valmistuspiste
- Lainsäädännön yksinkertaistaminen
 - Kaikki täytäntöönpanotoimenpiteet ja poikkeukset yhdeksi säädöstekstiksi
 - Kaikkia eläimistä saatavia sivutuotteita koskevien suojaustoimenpiteiden peruspuitteiden määrittäminen
 - Eläimistä saatavia sivutuotteita koskevien sääntöjen soveltamisalan mukauttaminen tieteen ja tekniikan kehityksen puitteissa
 - EU:n, jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten ja talouden toimijoiden hallinnollisen taakan keventäminen
 - Eläimistä saatavia sivutuotteita koskevien sääntöjen ja yhteisön muiden alojen (elintarvikkeet, rehu, jätteet, kosmeettiset valmisteet, lääkkeet ja lääkinnälliset laitteet) lainsäädännön yhteisvaikutusten selkeyttäminen
 - Hyväksyntää ja ohjaamista koskevien vaatimusten päällekkäisyyttä olisi vältettävä aina, kun tällainen ratkaisu on suojelun riittävän tason kannalta mahdollinen.
- Sääntöjen soveltaminen myös markkinoihin ja tuontiin

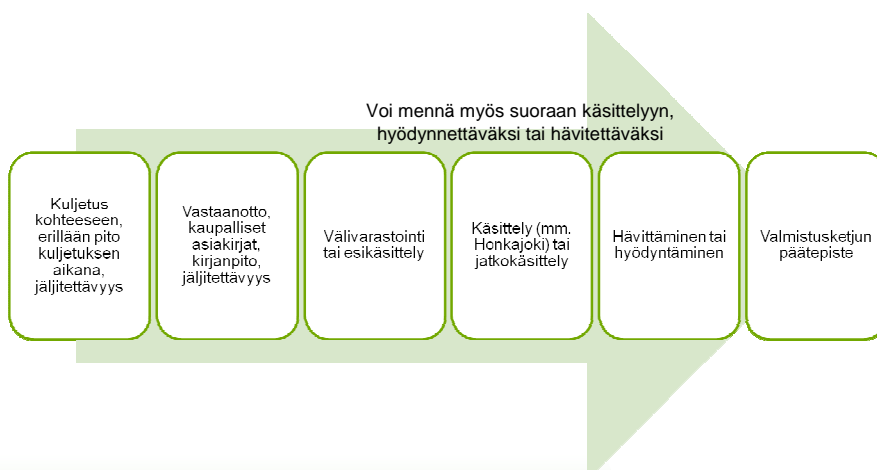
Sivutuote prosessi elintarvikealan laitoksessa

9
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Sivutuote prosessi elintarvikealan laitoksen jälkeen

10
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Eläimistä saatavat sivutuotteet

- Eläimistä saatavia sivutuotteita ovat muut kuin ihmisravinnoksi tarkoitetut eläimistä saatavat tuotteet.
- Eläimistä saatavilla sivutuotteilla tarkoitetaan kuolleiden eläinten kokonaisia ruoja tai ruhonosia taikka muita eläinperäisiä tuotteita, joita ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi, mukaan lukien munasolut, alkiot ja siemenneste;
- Eläimistä saatavia sivutuotteita syntyy pääasiassa teurastettaessa eläimiä ihmisravinnoksi, eläinperäisten elintarvikkeiden, kuten maitotuotteiden, tuotannon yhteydessä sekä kuolleiden eläinten hävittämisen ja taudintorjuntatoimenpiteiden yhteydessä.
- Eläinperäisestä aineksesta tulee sivutuotetta sen jälkeen, kun se poistetaan elintarvikeketjusta. Poistamisen syy voi olla se, että aineksen epäillään levittävän tauteja, kuten TSE-riskiainees ja lihantarkastuksessa infektion vuoksi hylätty liha. Aines voi olla sivutuotetta myös siksi, että sitä ei sen luonteen vuoksi käytetä elintarvikkeena, kuten sarvet ja höyhenet. Sivutuote voi olla myös ihmisravinnoksi kelpaava tuote, joka on muusta, esimerkiksi kaupallisesta syystä, päätetty poistaa elintarvikeketjusta.
- Johdetuilla tuotteilla tarkoitetaan tuotteita, jotka on saatu eläimistä saatavien sivutuotteiden yhdestä tai useammasta käsittelystä, muuntamisesta tai jalostusvaiheesta.

Sivutuoteasetuksen soveltamisala

- Asetuksen (EY) N:o 1069/2009/EY, 2 art. 1 kohdan mukaan sivutuoteasetusta sovelletaan

eläimistä saataviin sivutuotteisiin ja niistä johdettuihin tuotteisiin, joita ei yhteisön lainsäädännön mukaisesti saa käyttää ihmisravinnoksi; sekä

b) seuraaviin tuotteisiin, jotka on toimijan päätöksellä, jota ei voida kumota, tarkoitettu muihin tarkoituksiin kuin ihmisravinnoksi:

i) eläinperäiset tuotteet, joita yhteisön lainsäädännön mukaisesti saa käyttää ihmisravinnoksi;

ii) eläinperäisten tuotteiden valmistuksen raaka-aineet.

Sivutuoteasetusta ei sovelleta

Asetuksen (EY) N:o 1069/2009/EY, 2 art. 2 kohdan mukaan sivutuoteasetusta ei sovelleta seuraaviin:

- a) muiden luonnonvaraisten eläinten kuin luonnonvaraisen riistan kokonaiset ruhot tai ruhonosat, joiden ei epäillä kantavan tai sairastavan ihmisiin tai eläimiin tarttuvaa tautia, lukuun ottamatta kaupallisiin tarkoituksiin pyydystettyjä vesieläimiä;
- b) luonnonvaraisen riistan kokonaiset ruhot tai ruhonosat, joita ei ole otettu talteen kaatamisen jälkeen hyvän metsästyskäytännön mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 853/2004 soveltamista;
- c) asetuksen (EY) N:o 853/2004 1 artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitusta luonnonvaraisesta riistasta ja luonnonvaraisen riistan lihasta peräisin olevat eläimistä saatavat sivutuotteet;
- d) siitostarkoitukseen käytettävät munasolut, alkiot ja siemenneste;
- e) raakamaito, termimaito ja niistä johdetut tuotteet, jotka saadaan, pidetään, hävitetään tai käytetään alkuperätilalla;
- f) simpukoiden kuoret, joista on poistettu pehmytkudos ja liha;
- g) ruokajäte, paitsi jos se on
 - i) peräisin kansainvälisesti liikenneväistä liikennevälineestä;
 - ii) tarkoitettu käytettäväksi ruokinnassa;
 - iii) tarkoitettu käsiteltäväksi painesteriloimalla tai muunnettavaksi biokaasuksi tai kompostoitavaksi 15 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettuja menetelmiä käyttäen;
- h) aines, joka on syntynyt kalastustoimen yhteydessä ja joka on hävitetty merellä aluksilla, jotka noudattavat asetusta (EY) N:o 852/2004 ja asetusta (EY) N:o 853/2004, lukuun ottamatta ainesta, joka on johdettu poistettaessa aluksella sisälmyksiä kaloista, joissa on merkkejä ihmisiin tarttuvasta taudista, mukaan lukien loiset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön ympäristölainsäädännön soveltamista;
- i) raaka lemmikkieläinten ruoka, joka on peräisin niistä vähittäismyymälöistä, joissa leikkaus ja varastointi suoritetaan ainoastaan kuluttajille toimittamiseksi suoraan paikalla;
- j) raaka lemmikkieläinten ruoka, joka on saatu alkuperätilalla omaan elintarvikekäyttöön teurastetuista eläimistä, ja
- k) ulosteet ja virtsa, lukuun ottamatta lantaa ja mineralisoimatonta guanoa.

Sivutuotteiden valmistusketjun lähtöpiste

- Heti kun toimijoille syntyy sivutuoteasetuksen soveltamisalaan kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita, niiden on tunnistemerkitävä ne ja varmistettava, että ne käsitellään sivutuoteasetuksen mukaisesti (**valmistusketjun lähtöpiste**) (1069/2009/EY, 4. art., kohta 1.).
- Kun tuotteesta on tullut sivutuote, se on tunnistemerkitävä ja ei saa enää palata elintarvikeketjuun.

Sivutuotteiden valmistusketjun päätepiste

- Johdettujen tuotteiden, jotka ovat edenneet kyseisessä artiklassa mainitussa yhteisön lainsäädännössä määritettyyn valmistusvaiheeseen, on katsottava saavuttaneen **valmistusketjun päätepisteen**, jonka jälkeen sivutuoteasetuksen vaatimukset eivät enää koske niitä (1069/2009/EY, 5. art., kohta 1.).
- Päätepisteen ohittaneet tuotteet tulee vapauttaa sivutuoteasetuksen nojalla tehtävästä valvonnasta.
- Toimijoiden on varmistettava, että eläimistä saatavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet täyttävät toimijoiden hallinnassa olevissa yrityksissä sivutuoteasetuksen vaatimukset kaikissa eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden keräämisen, kuljetuksen, käsittelyn, jatkokäsittelyn, muuntamisen, jalostamisen, varastoinnin, markkinoille saattamisen, jakelun, käytön ja hävittämisen vaiheissa (1069/2009/EY, 4. art., kohta 2.).

Sivutuoteasetuksen huomioiminen elintarvikealan laitoksen hyväksymisessä

- Elintarvikealan laitos on sivutuotteiden valmistusketjun lähtöpiste.
- Elintarvikealan laitos ei ole sivutuoteasetuksen mukainen laitos.
- Teurastamon yhteydessä toimiva sivutuotteiden keräyskeskus on nimeltään sivutuoteosasto.
- Elintarvikealan laitosta ei tarvitse hyväksyä eikä rekisteröidä sivutuoteasetuksen mukaisesti (1069/2009/EY, 23. art.), mutta elintarvikelain mukaisen hyväksymisen yhteydessä tulee varmistaa sivutuoteasetuksen vaatimusten täyttyminen elintarvikealan laitoksessa.
- HACCP-periaatteita tulee noudattaa myös sivutuotteiden osalta ja niiden täytäntöönpanoa tulisi edistää kansallisilla hyvän käytännön ohjeilla.

Teurastamon sivutuoteosasto

- MMMa 850/2005 eräitä eläimistä saatavia sivutuotteita käsittelevien laitosten valvonnasta ja eräiden sivutuotteiden käytöstä, 3 §, määritelmät:
Asetuksessa tarkoitetaan:
 - 11) **keräyskeskuksella** sivutuoteasetuksen liitteen I kohdassa 18 tarkoitettua **laitosta**, joka myyntiä, välitystä tai jakelua varten **käsittelee** tiettyjä eläimistä saatavia sivutuotteita turkiseläinten, tarhakoirien tai kalansyötiksi kasvatettujen toukkien rehun raaka-aineena tai rehuna käytettäväksi;
 - 12) **sivutuoteosastolla** teurastamon tai teurastuspaikan yhteydessä toimivaa **keräyskeskusta**, jossa tiettyjä kyseisessä laitoksessa syntyneitä eläimistä saatavia sivutuotteita **käsitellään** turkiseläinten, tarhakoirien tai kalansyötiksi kasvatettujen toukkien rehuna tai rehun raaka-aineena;
- Sivutuoteasetuksen (EY) N:o 1774/2002 liitteen I kohta 18: ”keräyskeskukset”: tilat, joissa kerätään ja käsitellään tiettyjä eläimistä saatavia sivutuotteita, jotka on tarkoitus käyttää 23 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen eläinten ruokintaan.
- Mikä termi teurastamon tavanomaisille sivutuotetiloille, jotka eivät ole sivutuoteosasto?

Määritelmiä (EY) N:o 1069/2009, 3 art.

- 1) ”eläimistä saatavilla sivutuotteilla” kuolleiden eläinten kokonaisia ruhoja tai ruhonosia taikka muita eläinperäisiä tuotteita, joita ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi, mukaan lukien munasolut, alkiot ja siemenneste;
- 2) ”johdetuilla tuotteilla” tuotteita, jotka on saatu eläimistä saatavien sivutuotteiden yhdestä tai useammasta käsittelystä, muuntamisesta tai jalostusvaiheesta;
- 5) ”eläimellä” kaikkia selkärangattomia tai selkärangallisia eläimiä;
- 6) ”tuotantoeläimellä”
 - a) kaikkia eläimiä, joita pidetään, lihotetaan tai jalostetaan ihmisten toimesta ja käytetään elintarvikkeiden, villan, turkisten, sulkien, höyhenten, vuotien, nahkojen tai muiden eläimistä saatavien tuotteiden tuottamiseksi tai muussa tuotantotarkoituksessa;
 - b) hevoseläimiä;
- 7) ”luonnonvaraisella eläimellä” eläimiä, joita ihminen ei hoida;
- 8) ”lemmikkieläimellä” kaikkia sellaiseen lajiin kuuluvia eläimiä, jota ihminen tavallisesti ruokkii ja pitää muussa kuin tuotantotarkoituksessa eikä käytä ravinnoksi;
- 9) ”vesieläimillä” vesieläimiä, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin 2006/88/EY 3 artiklan 1 kohdan e alakohdassa;
- 13) ”laitoksella” mitä tahansa laitosta, jossa käsitellään eläimestä saatuja sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita, lukuun ottamatta kalastusaluksia;
- 23) ”syrjäisillä alueilla” alueita, joilla eläinkanta on niin pieni ja jotka ovat niin kaukana hävittämislaitoksista, että eläimistä saatavien sivutuotteiden keräykseen ja kuljetukseen liittyvät järjestelyt olisivat suhteettoman työläitä paikalla suoritettavaan hävittämiseen verrattuna;
- 26) ”linkoihin tai separaattoreihin jäävällä aineella” ainesta, joka syntyy sivutuotteena raakamaidon puhdistuksesta tai erottamisesta rasvattomaksi maidoksi ja kermaksi;

Sivutuotteiden luokittelun perusteet 1/4

Esipuhe, 1069/2009/EY:

- (8) Asetuksella (EY) N:o 1774/2002 otettiin käyttöön luokitus, jossa eläimistä saatavat sivutuotteet jaetaan kolmeen luokkaan niihin liittyvien riskien mukaan. Toimijoiden on pidettävä eri luokkiin kuuluvat eläimistä saatavat sivutuotteet erillään toisistaan, jos ne haluavat hyödyntää sellaisia eläimistä saatavia sivutuotteita, jotka eivät aiheuta merkittävää riskiä ihmisten tai eläinten terveydelle, erityisesti jos tällaiset tuotteet johdetaan ihmisravinnoksi kelpaavasta aineksesta. Asetuksella myös vahvistettiin periaate, että suuririskistä ainesta ei pitäisi syöttää tuotantoeläimille ja että tietyistä eläinlajeista johdettua ainesta ei pitäisi syöttää saman lajin eläimille. Kyseisen asetuksen nojalla rehuketjuun päästetään ainoastaan aines, joka on peräisin sellaisista eläimistä, joille on tehty eläinlääkärintarkastus. Lisäksi asetuksessa säädetään käsittelyvaatimuksista, joilla varmistetaan riskien väheneminen.
- (10) Tieteellinen ohjauskomitea, jonka Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen korvasi vuonna 2002, on antanut useita lausuntoja eläimistä saatavista sivutuotteista. Lausunnoista käy ilmi tarve säilyttää asetuksen (EY) N:o 1774/2002 pääperiaatteet; eritoten periaate, että terveystarkastuksessa ihmisravinnoksi kelpaamattomiksi luokitelluista eläimistä johdettuja sivutuotteita ei pitäisi päästää rehuketjuun. Tällaiset eläimistä saadut sivutuotteet saadaan kuitenkin ottaa talteen, ja niitä saadaan käyttää teknisten tai teollisten tuotteiden tuotannossa tietyin terveydellisin edellytyksin.

19
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Sivutuotteiden luokittelun perusteet 2/4

- (14) Tässä asetuksessa vahvistettuja sääntöjä olisi sovellettava vesieläimistä saatuihin sivutuotteisiin lukuun ottamatta ainesta, joka on peräisin aluksista, jotka harjoittavat toimintaansa yhteisön elintarvikehygienialainsäädännön mukaisesti. Olisi kuitenkin hyväksyttävä riskiin sopeutettuja toimenpiteitä sellaisen aineksen käsittelyyn ja hävittämiseen, joka syntyy poistettaessa kalastusaluksella sisälmyksiä kaloista, joissa on merkkejä taudista. Tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet olisi hyväksyttävä asianmukaisen tieteellisen tahon suorittaman riskinarvioinnin perusteella ottaen huomioon saatavilla oleva todistusaineisto ihmisiin tarttuvien tautien, erityisesti tiettyjen loistartuntojen, leviämisen estämiseksi toteutettujen toimenpiteiden tehokkuudesta.
- (15) Maatilalla raakaan lemmikkieläinten ruokaan käytettävän tai elintarvikealan yritysten loppukäyttäjille toimittaman aineksen aiheuttaman vähäisen riskin takia eräisiin raakaan lemmikkieläinten ruokaan liittyviin toimintoihin ei olisi sovellettava tässä asetuksessa vahvistettuja sääntöjä.
- (16) Tässä asetuksessa on aiheellista selvittää, mitkä eläimet on luokiteltava lemmikkieläimiksi, jotta niistä saatuja sivutuotteita ei käytetä tuotantoeläinten rehussa. Erityisesti muussa kuin tuotantotarkoituksessa, esimerkiksi seuraeläiminä, pidetyt eläimet olisi luokiteltava lemmikkieläimiksi.
- (18) Vesiviljelyeläimiin ja niistä saataviin tuotteisiin sovellettavista eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista sekä vesieläinten tiettyjen tautien ehkäisemisestä ja torjunnasta 24 päivänä lokakuuta 2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/88/EY mukaista vesieläimen määritelmää olisi käytettävä tässä asetuksessa yhteisön lainsäädännön johdonmukaisuuden vuoksi. Samalla vedessä eläviin selkärangattomiin, joita kyseinen määritelmä ei koske ja jotka eivät aiheuta taudin leviämiskä, olisi sovellettava samoja vaatimuksia kuin vesieläimiin.
- (19) Kaatopaikoista 26 päivänä huhtikuuta 1999 annetussa neuvoston direktiivissä 1999/31/EY täsmennetään edellytykset, joiden on täyttyvä ennen kuin kaatopaikalle voidaan myöntää lupa. Tässä asetuksessa olisi säädettävä eläimistä saatavien sivutuotteiden hävittämisestä kaatopaikoilla, joille on myönnetty lupa.

20
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Sivutuotteiden luokittelun perusteet 3/4

- 1069/2009/EY, (29): Eläimistä saatavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet olisi riskinarvioinnin perusteella luokiteltava kolmeen luokkaan niiden ihmisten ja eläinten terveydelle aiheuttaman riskin suuruuden mukaan. Suuririskisiä eläimistä saatavia sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita olisi käytettävä ainoastaan rehuketjun ulkopuolisiin tarkoituksiin, mutta pienemmän riskin aiheuttava käyttö olisi sallittava turvallisissa olosuhteissa.
- 1069/2009/EY, (30): Tieteen ja tekniikan kehitys saattaa johtaa sellaisten prosessien kehittämiseen, joilla poistetaan tai minimoidaan ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvat riskit. Tässä asetuksessa vahvistettuihin eläimistä saatavien sivutuotteiden luetteloihin olisi saatava tehdä muutoksia kehityksen huomioon ottamiseksi. --- Olisi kuitenkin oltava selvää, että jos eri luokkiin kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita sekoitetaan, seos olisi käsiteltävä niiden vaatimusten mukaan, jotka koskevat suurimman riskin luokkaan kuuluvaa seoksen osaa.
- 1069/2009/EY, (31): Tarttuvan spongiformisen enkefalopatian, jäljempänä "TSE", riskin sisältävää eläimistä saatavaa sivutuotetta ei ihmisten terveydelle aiheutuvan suuren riskin vuoksi pitäisi käyttää etenkin rehussa. Tätä rajoitusta olisi sovellettava luonnonvaraisiin eläimiin, joiden välityksellä tarttuva tauti voi leviää. Rajoitus, joka koskee TSE-riskin sisältävien eläimistä saatavien sivutuotteiden käyttämistä ruokinnassa, ei saisi estää asetuksessa (EY) N:o 999/2001 vahvistettujen ruokintaa koskevien sääntöjen soveltamista.
- 1069/2009/EY, (34): Lantaa ja ruuansulatuskanavan sisältöä ei tarvitsisi hävittää edellyttäen, että niitä levitettäessä maahan estetään tautien leviäminen asianmukaisella käsittelyllä. Maatilalla kuolleista eläimistä ja tautien hävittämiseksi lopetetuista eläimistä saatavia sivutuotteita ei pitäisi käyttää rehuketjussa.

Sivutuotteiden luokittelun perusteet 4/4

1069/2009/EY, esipuhe (35):

- Asetuksen (EY) N:o 1774/2002 voimaantulopäivästä lähtien tiettyjen eläimistä saatavien sivutuotteiden luokittelu lähtökohtaisesti luokkaan 2 kuuluvaksi ainekseksi rajoittaa tiukasti niiden käyttöä, mutta ei välttämättä ole oikeassa suhteessa niihin sisältyviin riskeihin.

Tästä syystä kyseiset eläimistä saatavat sivutuotteet olisi luokiteltava uudelleen luokkaan 3 kuuluvaksi ainekseksi, jotta niitä saisi käyttää tietyissä ruokintatarkoituksissa.

Kaikki muut eläimistä saatavat sivutuotteet, joita ei luetella jossakin näistä kolmesta luokasta, olisi edelleen lähtökohtaisesti luokiteltava luokkaan 2 kuuluvaksi ainekseksi varovaisuussyistä erityisesti siksi, että näin vahvistetaan yleistä periaatetta jättää tällainen aines muiden tuotantoeläinten kuin turkiseläinten rehuketjun ulkopuolelle.

(mm. veri, rasvat, nahat ja vuodat)

Sivutuotteiden luokittelu ja lajittelu

- Sivutuotteet **luokitellaan** (categorization) lainsäädännön perusteella kolmeen luokkaan niihin liittyvän riskin perusteella. Luokittelulla on merkitystä sivutuotteiden hyödyntämisessä ja hävittämisessä.
- Luokan 1 aines (suuririskisin)
- Luokan 2 aines
- Luokan 3 aines (vähäriskisin)
- Käytännössä laitoksissa sivutuotteet **lajitellaan ja kerätään astioihin** sen mukaan, mihin ne seuraavaksi lähetetään (destination):
 - Käsiteltäväksi/hävitettäväksi/hyödynnettäväksi 1 luokan tavoin (1-3 lk aines)
 - Käsiteltäväksi/hävitettäväksi/hyödynnettäväksi 2 luokan tavoin (2-3 lk aines)
 - Käsiteltäväksi/hävitettäväksi/hyödynnettäväksi 3 luokan tavoin (vain 3 lk:n aines)
 - Esimerkiksi "Rehuksi turkiseläimille"
 - Turkiseläimille soveltuu osa 2 lk:sta ja osa 3 lk:sta
 - Esimerkiksi "Rehuksi lemmikkieläimille"
 - Lemmikkieläimille soveltuu osa 3 lk:sta

Luokkaan 1 kuuluva aines

- Luokkaan 1 kuuluva aines sisältää seuraavat eläimistä saatavat sivutuotteet:**
- a) seuraavien eläinten kokonaiset ruhot ja kaikki ruhonosat, mukaan lukien vuodat ja nahat:
 - i) eläimet, joilla epäillään olevan jokin TSE-tartunta asetuksen (EY) N:o 999/2001 mukaisesti tai joissa TSE on virallisesti todettu;
 - ii) eläimet, jotka on opetettu TSE:n hävittämistoimenpiteiden yhteydessä;
 - iii) muut eläimet kuin tuotantoeläimet ja luonnonvaraiset eläimet, mukaan lukien erityisesti lemmikkieläimet, eläintarhaeläimet ja sirkuseläimet;
 - iv) tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta 22 päivänä syyskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU (1) 3 artiklassa määritellyssä yhdessä tai useammassa toimenpiteessä käytetyt eläimet tapauksissa, joissa toimivaltainen viranomainen päättää, että kyseiset eläimet tai niiden kehon osat saattavat aiheuttaa vakavaa haittaa ihmisten tai muiden eläinten terveydelle tuon yhden tai useamman toimenpiteen seurauksena, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 1831/2003 3 artiklan 2 kohdan soveltamista;
 - v) luonnonvaraiset eläimet, jos näiden epäillään sairastavan jotakin ihmisiin tai eläimiin tarttuvaa tautia;
 - b) seuraava aines:
 - i) erikseen määritelty riskiaines;
 - ii) erikseen määriteltyä riskiaimesta hävittämishetkellä sisältävät kokonaiset ruhot tai ruhonosat;
 - c) eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka on johdettu eläimistä, joita on käsitelty laittomalla tavalla, sellaisena kuin se määritellään direktiivin 96/22/EY 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tai direktiivin 96/23/EY 2 artiklan b alakohdassa;
 - d) eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka sisältävät neuvoston direktiivin 96/23/EY liitteessä I olevan B ryhmän 3 kohdassa luettujen ympäristölle ja ihmiselle vaarallisten aineiden ja muiden aineiden jäämiä, jos tällaiset jäämät ylittävät yhteisön lainsäädännössä sallitun tason tai, jos tällaista yhteisön lainsäädäntöä ei ole, kansallisessa lainsäädännössä sallitun tason;
 - e) eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka on kerätty 27 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan nojalla hyväksytyissä täytäntöönpanosäännöksissä edellytetyin jäteveden käsittelyn aikana
 - i) luokkaan 1 kuuluvaa ainesta käsittelevistä laitoksista; tai
 - ii) muista laitoksista, joihin erikseen määriteltyä riskiaimesta siirretään;
 - f) ruokajäte, joka on peräisin kansainvälisesti liikennöivästä liikennevälineistä;
 - g) luokkaan 1 kuuluvan aineksen seokset luokkaan 2 ja/tai luokkaan 3 kuuluvan aineksen kanssa.

Luokkaan 2 kuuluva aines

Luokkaan 2 kuuluva aines sisältää seuraavat eläimistä saatavat sivutuotteet:

- a) lanta, mineralisoimaton guano ja ruuansulatuskanavan sisältö;
- b) eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka on kerätty 27 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan nojalla hyväksytyissä täytäntöönpanosäännöissä edellytetyn jäteveden käsittelyn aikana
 - i) luokkaan 2 kuuluvaa ainesta käsittelevistä laitoksista; tai
 - ii) muista kuin 8 artiklan e alakohdassa tarkoitetuista teurastamoista;
- c) eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka sisältävät sallittujen aineiden tai vierasaineiden jäämiä sellaisia määriä, jotka ylittävät direktiivin 96/23/EY 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut sallitut arvot;
- d) eläinperäiset tuotteet, jotka on ilmoitettu ihmisravinnoksi kelpaamattomiksi, koska niissä esiintyy epäpuhtauksia;
- e) muut kuin luokkaan 1 kuuluvat eläinperäiset tuotteet:
 - i) jotka on tuotu kolmannelle maasta ja jotka eivät täytä yhteisön tuontia koskevia yhteisön eläinlääkintälainsäädännön vaatimuksia, paitsi jos yhteisön lainsäädäntö sallii niiden tuonnin tai käyttöönoton tietyn rajoituksen tai niiden palauttamisen kyseiseen kolmanteen maahan; tai
 - ii) jotka on lähetetty toiseen jäsenvaltioon ja jotka eivät täytä yhteisön lainsäädännössä asetettuja tai sallittuja vaatimuksia, paitsi jos ne palautetaan alkuperäjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen luvalla;
- f) muut kuin 8 tai 10 artiklassa tarkoitetut eläimet ja ruhonosat, kun kyse on eläimistä,
 - i) jotka ovat kuolleet muutoin kuin ihmisravinnoksi teurastamisen tai kaatamisen vuoksi, mukaan lukien taudintorjuntatarkoituksessa lopetetut eläimet,
 - ii) sikiöt;
 - iii) muuhun kuin siitostarkoitukseen käytettävät munasolut, alkioit ja siemeneste; sekä
 - iv) kuoriutumattomana kuollut siipikarja;
- g) luokkaan 2 kuuluvan ja luokkaan 3 kuuluvan aineksen seokset;
- h) muut eläimistä saatavat sivutuotteet kuin luokkaan 1 kuuluva aines tai luokkaan 3 kuuluva aines.

Luokkaan 3 kuuluva aines

Luokkaan 3 kuuluva aines sisältää seuraavat eläimistä saatavat sivutuotteet:

- a) teurastettujen eläinten ja kaadetun riistan ruhot ja ruhonosat, jotka on todettu ihmisravinnoksi kelpaaviksi yhteisön lainsäädännön mukaisesti, mutta joita ei ole kaupallisista syistä tarkoitettu ihmisravinnoksi;
- b) eläinten ruhot tai seuraavat ruhonosat, jotka ovat peräisin joko teurastamossa teurastetuista eläimistä, jotka on **ante mortem - tarkastuksessa todettu ihmisravinnoksi teurastuskelpoisiksi**, tai yhteisön lainsäädännön mukaisesti ihmisravinnoksi kaadetun riistan ruhot ja seuraavat ruhonosat:
 - i) eläinten ruhot tai ruhonosat, jotka on todettu yhteisön lainsäädännön mukaisesti ihmisravinnoksi kelpaamattomiksi, mutta joissa ei ole merkkejä ihmiseen tai eläimiin tarttuvista taudeista;
 - ii) **siipikarjan päät**;
 - iii) **vuodat ja nahat**, mukaan lukien niiden leikkujätteet ja haljakset, sarvet ja jalat, mukaan lukien seuraavien eläinten falangit sekä karpus- ja metakarpusluut, kinnernivelen ja jalkapöydän luut
 - muut eläimet kuin märehitjät, joille on tehtävä TSE-testi, ja
 - märehitjät, joille tehdystä testistä on saatu negatiivinen tulos asetuksen (EY) N:o 999/2001 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 - iv) sianharjakset;
 - v) sulat ja höyhenet;
- c) eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka ovat peräisin asetuksen (EY) N:o 853/2004 1 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaisesti tilalla teurastetusta siipikarjasta tai tilalla teurastetuista jäniseläimistä, joissa ei ole ilmennyt merkkejä ihmiseen tai eläimiin tarttuvista taudeista;
- d) **veri**, joka on peräisin eläimistä, joissa ei ole ilmennyt kliinisiä merkkejä veren välityksellä ihmisiin tai eläimiin tarttuvista taudeista, ja joka on saatu seuraavista eläimistä, jotka on teurastettu teurastamossa sen jälkeen, kun ne on **ante mortem - tarkastuksessa todettu teurastuskelpoisiksi ihmisravinnona käyttöä varten**, tai yhteisön lainsäädännön mukaisesti:
 - i) muut eläimet kuin märehitjät, joille on tehtävä TSE-testi; ja
 - ii) märehitjät, joille tehdystä testistä on saatu negatiivinen tulos asetuksen (EY) N:o 999/2001 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

Luokkaan 3 kuuluva aines

- e) eläimistä saatavat sivutuotteet, jotka ovat peräisin ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden tuotannosta, mukaan luettuina luut, joista on poistettu rasva, ja rasvan sulatuksessa syntyvä proteiinijäännös ja maidon jalostuksessa linkoihin tai separaattoreihin jäänyt aine;
- f) eläinperäiset elintarvikkeet tai eläinperäisiä tuotteita sisältävät elintarvikkeet, joita ei enää ole tarkoitettu ihmisravinnoksi kaupallisista syistä tai sellaisten valmistuksessa tai pakkauksessa esiintyneiden ongelmien tai muiden vikojen vuoksi, jotka eivät aiheuta riskiä ihmisten tai eläinten terveydelle;
- g) eläinperäinen lemmikkieläinten ruoka tai rehu tai eläimistä saatavia sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita sisältävä rehu, joita ei enää ole tarkoitettu rehuksi kaupallisista syistä tai sellaisten valmistuksessa tai pakkauksessa esiintyneiden ongelmien tai muiden vikojen vuoksi, jotka eivät aiheuta riskiä ihmisten tai eläinten terveydelle;
- h) veri, istukat, villa, höyhenet, sulat, karva, sarvet, kavion tai sorkan osat ja raakamaido, jotka ovat peräisin elävistä eläimistä, joissa ei ole ilmennyt merkkejä kyseisen tuotteen välityksellä ihmisiin tai eläimiin tarttuvista taudista;
- i) vesieläimet ja tällaisten eläinten osat, merinisäkkäitä lukuun ottamatta, joissa ei ole ilmennyt merkkejä kyseisen tuotteen välityksellä ihmisiin tai eläimiin tarttuvista taudista;
- j) vesieläimistä saatavat sivutuotteet, jotka ovat peräisin ihmisravinnoksi tarkoitettuja tuotteita valmistavista laitoksista;
- k) seuraavat ainekset, jotka ovat peräisin sellaisista eläimistä, joissa ei ole ilmennyt merkkejä kyseisen aineksen välityksellä ihmisiin tai eläimiin tarttuvista taudista:
 - i) simpukoiden kuoret, joista on poistettu pehmytkudos tai liha;
 - ii) maaeläimistä peräisin olevat seuraavat tuotteet:
 - hautomoiden sivutuotteet,
 - munat,
 - muniin sivutuotteet, mukaan lukien munankuoret;
 - iii) kaupallisista syistä tapetut untuvikot;
- l) vedessä tai maalla elävät selkärangattomat, muut kuin eläimille tai ihmisille patogeeniset lajit;
- m) eläimet ja niiden osat, jotka kuuluvat eläintieteellisesti Rodentia- tai Lagomorpha -lahkoihin, lukuun ottamatta 8 artiklan a kohdan iii, iv ja v alakohdassa tarkoitettua luokkaan 1 ja 9 artiklan a–g alakohdassa tarkoitettua luokkaan 2 kuuluvaa ainesta;
- n) **vuodat ja nahat, sorkat, kaviot, höyhenet, sulat, villa, sarvet, karva ja turkikset**, jotka ovat peräisin muista kuin tämän artiklan b alakohdassa tarkoitetuista kuolleista eläimistä, joissa ei ole ilmennyt merkkejä kyseisen tuotteen välityksellä ihmisiin tai eläimiin tarttuvasta taudista;
- o) **rasvakudos**, joka on peräisin eläimistä, joissa ei ole kliinisiä merkkejä kyseisen aineksen välityksellä ihmisiin tai eläimiin tarttuvista taudista ja jotka on teurastettu teurastamossa sen jälkeen, kun ne on *ante mortem* -tarkastuksessa todettu teurastuskelpoiksi ihmisravinnona käyttöä varten yhteisön lainsäädännön mukaisesti;
- p) muu kuin 8 artiklan f alakohdassa tarkoitettu ruokajäte.

27
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Sivutuotteiden luokittelumuutokset

- Uusia 3 luokkaan siirtyneitä:
 - Veri ja rasva
 - jos taudin vuoksi eläimen muut osat luokkaa 2, veri ja rasva voivat olla luokkaa 3, jos kyseinen tauti ei leviä niiden välityksellä
 - Siipikarjan päät (aiemmin luokkaa 2)
 - Vuodat ja nahat, sarvet ja jalat
 - Muut eläimet kuin märehitjät, joille tehtävä TSE-testi (minkki, nutria eli rämemajava)
 - Märehitjät, joilla negatiivinen TSE-tulos

28
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Kerääminen ja tunnistaminen

- Toimijoiden on kerättävä, tunnistamerkittävä ja kuljetettava eläimistä saatavat sivutuotteet ilman turhia viivytyksiä olosuhteissa, joilla ehkäistään ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvat riskit.
- Toimijoiden on varmistettava, että eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden kuljetuksessa on mukana kaupallinen asiakirja ja, jos tässä asetuksessa tai 6 kohdan mukaisesti hyväksytyssä toimenpiteessä niin edellytetään, terveystodistus.
- Yhden jäsenvaltion alueella kuljetettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden tai niistä johdettujen tuotteiden osalta asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi sallia ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamisen vaihtoehtoisella järjestelmällä.
- Toimijoiden on kerättävä, kuljetettava ja hävitettävä luokkaan 3 kuuluva ruokajäte direktiivin 2008/98/EY 13 artiklassa edellytettyjen kansallisten toimenpiteiden mukaisesti.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta

Sivutuotteiden kerääminen, merkitseminen ja säilytys laitoksessa

- Laitoksen on varmistettava, että eri luokkiin kuuluvat sivutuotteet ovat tunnistettavissa (merkitään laitoksessa tunnistettavalla tavalla) ja pidetään erillään sekä toisistaan että elintarvikkeista keräämisen ja kuljetuksen aikana.
- Laitoksessa on oltava hygieeninen sivutuotteiden poistojärjestelmä ja sivutuotteet on poistettava mahdollisimman nopeasti sellaisista elintarvikkeiden tuotantotiloista, joissa käsitellään suojaamattomia elintarvikkeita.
- Eri luokkiin kuuluvien sivutuotteiden keräämiseen ja säilytykseen tarkoitettut astiat tulee merkitä laitoksessa tunnistettavalla tavalla kuten värillä, tekstillä, koodilla tai astiatyypillä. Käytännöt on kirjattava omavalvontasuunnitelmaan.
- Eri sivutuoteluokkia voidaan jo kerätessä yhdistää, jos astioiden merkinnät ja niiden tarkoitus sekä eri sivutuoteluokkien ja niiden seosten käsittely on kuvattu laitoksen omavalvontasuunnitelmassa. Sivutuotteiden tosiasiallinen luokka on kuitenkin oltava laitoksen tiedossa ja laitoksella tulisi olla varasuunnitelma sellaista erityistilannetta varten, että tietyn luokan sivutuotteita ei voikaan toimittaa sinne, mihin niitä tavanomaisesti toimitetaan.
- Elintarvikkeeksi kelpaava aines muuttuu sivutuotteeksi siinä vaiheessa, kun laitos päättää, että elintarviketta ei käytetä ihmisravinnoksi. Sen jälkeen sitä on käsiteltävä kuten sivutuotetta.

Esimerkkejä

- Luokan 1 aines kerätään mustalla merkittyihin astioihin, luokan 2 tuhottavaksi tarkoitettu aines punaisiin astioihin, luokan 2 turkiseläinrehuksi tarkoitettu aines ruskeisiin astioihin ja luokan 3 aines vihreisiin astioihin.
- Hävitettäväksi lähetettävää ainesta voidaan yhdistää, kunhan omavalvontaohjelmassa on kuvattuna syntyvän seoksen keräysastian merkintätapa ja sivutuoteluokka.
- Numerolla 1 merkittyyn astiaan laitetaan luokan 1, 2 ja 3 sivutuotteita, joita kohdellaan tämän jälkeen luokan 1 sivutuotteena. Numerolla 2 merkittyyn astiaan laitetaan luokan 2 ja 3 sivutuotteita, joita kohdellaan tämän jälkeen luokan 2 sivutuotteena.
- Varautuminen erityistilanteisiin, jos esimerkiksi sivutuotteen luokka muuttuu normaalista, varasuunnitelma keräilylle, säilytykselle ja hävittämiselle.

Sivutuotteiden säilyttäminen ennen kuljetusta

- Laitoksen on huolehdittava, että eri luokkiin kuuluvat sivutuotteet ovat tunnistettavissa ja pidetään toisistaan erillään säilytyksen aikana.
- Sivutuotteet on säilytettävä laitoksessa erillään elintarvikkeista eikä niiden säilytys saa aiheuttaa hygieenistä haittaa.
- Jos sivutuotteita ei kuljeteta laitoksesta pois päivittäin, niitä varten on oltava erillinen jäädytetty ja tarvittaessa lukittava tila.
- Sadeveden pääsy sivutuotteiden keräilyastiaan, säiliöön tai konttiin sekä mahdollisen valumaveden pääsy sieltä pois estetään.
- Tuhoeläinten pääsy sivutuotteiden säilytysastioihin on estettävä.
- Pakkausten tulee olla asianmukaisesti merkityjä siten, ettei niitä voida sekoittaa elintarvikkeisiin. Pakkaukset tulee säilyttää riittävän erillään elintarvikkeista, jotta elintarvikkeet voidaan suojata saastumiselta

Sivutuotteiden kuljetus ja merkinnät

- Luokkien 1, 2 ja 3 eläimistä saatavat sivutuotteet on säilytettävä tunnistettavissa ja erillään toisistaan koko kuljetuksen ajan.
- Jos kuljetetaan rehuiksi käytettäviä sivutuotteita, jotka vaativat kylmäkuljetuksen, on huolehdittava asianmukaisen lämpötilan säilymisestä koko kuljetuksen ajan.
- Sivutuotteiden kuljetuksen aikana ajoneuvoon, säiliöön, pakkaukseen tai muuhun pakkausmateriaaliin on merkittävä sivutuotteiden luokka sekä kyseisen luokan merkintätteksti seuraavasti:
 - Luokan 1 aineksen osalta teksti: "Ainoastaan hävitettäväksi";
 - Sellaisen luokan 2 aineksen osalta, joka kuljetetaan luokan 2 hyväksytyyn käsittelylaitokseen,
 - Teksti: "Ei eläinten ruokintaan";
 - Luokan 2 lanta ja ruuansulatuskanavan sisältö merkitään kuitenkin tekstillä: "Lantaa";
 - Sellaisen luokan 2 aineksen osalta, jota saa käyttää turkiseläinten, eläintarhaeläinten,
 - Sirkuseläinten, matelijoiden, petolintujen, luonnonvaraisten eläinten, tarhakoirien tai kalansyötiksi kasvatettujen toukkien ruokintaan, teksti: "ko. eläimen ruokintaan", esimerkiksi "Turkiseläinten ruokintaan" tai "Eläintarhaeläinten ruokintaan" sekä
 - Luokan 3 aineksen osalta teksti: "Ei ihmisravinnoksi".
- Kuljetettaessa entisiä eläimistä saatavia elintarvikkeita on huolehdittava siitä, että pakkauksista poistetaan terveys- tai tunnistusmerkki tai tehdään se lukukelvottomaksi. Lisäksi on huolehdittava siitä, että tuotteet merkitään siten, ettei ole vaaraa, että ne sekoitetaan epähuomiossa syötäväksi kelpaaviin elintarvikkeisiin.

33
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Sivutuotteiden värjääminen tai värimerkinnät sisämarkkinakaupassa

- Sivutuotteiden kuljetuksessa on noudatettava sivutuoteasetuksessa sisämarkkinakaupalle asetettuja vaatimuksia.
- Sivutuotteet on merkittävä sivutuoteasetuksen mukaisilla väreillä.
- TSE -riskiaines on värjättävä mustalla värillä.
- Sivutuotteiden kuljetuksessa käytetyt pakkaukset, säiliöt tai ajoneuvot on merkittävä mustalla värillä, jos kuljetetaan luokan 1 sivutuotetta; keltaisella värillä, jos kuljetetaan luokan 2 sivutuotetta ja vihreällä värillä, jos kuljetetaan luokan 3 sivutuotetta.
- Sivutuotteiden sisämarkkinakaupassa sovellettavista säädöksistä on annettu tarkempi ohjeistus Soveltamisoppaassa IV: Eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden sisämarkkinakauppa.

34
Nina Kaario, ylitarkastaja, Evira/VALO/HYGI/ELLA
21.1.2011

Kaupalliset asiakirjat ja kirjanpito

- Sivutuotteita lähettävien laitosten on pidettävä kirjaa laitoksesta lähetetyistä sivutuotteista. Tämä kirjanpitovaatimus voidaan täyttää säilyttämällä kuljetusta varten laadittujen kaupallisten asiakirjojen jäljennökset.
- Sivutuotteiden kuljetuksen mukana on oltava asiakirja (kaupallinen asiakirja), josta ilmenevät lähetystä koskevat tiedot.
- Sähköisten dokumenttien käyttöä olisi tuettava.
- Kaupallinen asiakirja laaditaan kolmena kappaleena (alkuperäiskappale ja kaksi jäljennöstä). Alkuperäiskappale kuljetetaan lähetysten mukana lopulliseen määräpaikkaan, jäljennökset jäävät lähettävälle laitokselle ja kuljetusliikkeelle.
- Kaupallisia asiakirjoja on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.
- Kaupallisesta asiakirjasta tulee ilmetä seuraavat tiedot:
 - Lähetyspäivämäärä
 - lähettävän laitoksen nimi ja osoite sekä tarvittaessa hyväksymisnumero
 - kuljettajan tai kuljetusliikkeen nimi ja osoite
 - vastaanottajan, esimerkiksi vastaanottavan laitoksen, nimi ja osoite sekä hyväksyntänumero
 - aineksen kuvaus ja ohjeen kohdassa 6.1 kuvatut merkintätiedot, sekä luokan 3 aineksen osalta eläinlaji ja aineksesta valmistetut käsitellyt tuotteet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi rehuaineena
 - aineksen määrä
 - ainekselle jo tehdyt käsittelyt, esim. TSE-riskiaineksen värjääminen tai turkiseläinten rehuksi tarkoitettujen sivutuotteiden hapotus
 - lähetyksestä vastaavan henkilön allekirjoitus, jonka on oltava kirjoitettu eri värillä kuin lomakkeen painoväri
- Eviran ohjeen liitteenä ovat mallit kaupallisista asiakirjoista, joita voidaan käyttää lähetettäessä luokkien 1, 2 ja 3 sivutuotteita kotimaassa.

Malli: Luokan 3 kaupallinen asiakirja

Ohje sivutuoteasetuksen soveltamisesta eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä käsittelevissä laitoksissa
Eviran ohje 16010/1

11 LIITE IV Luokan 3 kaupallinen asiakirja (MALLI)

Lähetyspäivämäärä

LUOKAN 3 SIVUTUOTE: EI IHMISRAVINNOKSI

Lähettäjä

Laitoksen nimiHyväksymisnumero.....

Toimipaikan osoite

Puhelin Fax /sähköposti.....

Määräpaikka

Laitoksen nimiHyväksymisnumero.....

Osoite

Puhelin Fax/sähköposti

Kuljetusväline

Kuljetusliike

Osoite

PuhelinFax/sähköposti

Kuljettajan nimi.....

Lähettävä luokan 3 sivutuote, laatu.....

Eläinlaji/lajit

Mahdollinen käsittely (esim pakastaminen).....

Määrä arvio/punnittu (tarpeeton yliviivataan)

Lähettäjän allekirjoitus

Kaupallinen asiakirja laaditaan kolmena kappaleena:

1) alkuperäinen seuraa sivutuotekuljetusta määräpaikkaan

2) jäljennös jää lähettävään laitokseen

3) jäljennös jää kuljettajalle